Müslim Çelik

Peryavşan

MÜSLİM ÇELİK / PERYAVSAN

cem yayınevi

PERYAVṢAN

MÜSLİM ÇELİK

PERYAVŞAN

Çiçekler Yaşar
Saksılar Ölür

şiirler

Kurucusu:
OĞUZ AKKAN
cem yayınevi

Anam Hatice'nin
Anısına

Dizgi, Baskı : Başaran Matbaası
İstanbul, 1988

SUNU

— Bir damla suyun özeti

Nerde güzel varsa
O'na saldırırlar
Sen, dalından düşmemeye bak
düşersen de yoğun düş
yayıl ama, açılma

Daha şaha kalkışında için
çağlayanlara özgü bir, sıçrama olsun
sonuna değgin tutkuyla, aşkla, meyvenin
lezzeti şiir örneği, yüreğinde bulunsun

Denizdeki damla olma
denizsin ya, damlada

SU SIZIYOR

SU SIZIYOR

Seni öpersem tomurcuk deger yarama

SOLUK

yorganlardan taşan soluk
vurur geceye geceye
gecelerden taşan ah'lar
sığmazlar heceye

AH ÇEKEREK
ÖRTÜNÜYORUM ÜSTÜMÜ

Uzakların titrediği
Yol boylarının
Ve meşelerin çocuk soluğuyla serinletebildiği
Bir yaz günü

Öylemesine daldırdı ki bıçağını dalıma adam
Oynatarak çekmek zorunda kaldı

Gözlem bu ya:
Saniyede üç yüz elli kez
Kanat çırparmış sinekler
Dakikada iki metre yürüyebilirmiş karıncalar

bir kızın somyasından kayıverince
ak gelinliği

kor gibi dudaklar
allanmış yanaklar

Ah, çekerek örtüyorum üstümü
Dişlerim ağzımda bir avuç kemik
Of çekerek, çiziyorum yaşamanın altını
Düşlerim başımda dere çakılı

ZİNCİRİN KOPMADIĞI YER

Sen bakışlarını altın sarısı
kırlara dikerdin
yenileyin yaşatırdın her akşamı
az bir özlem çok bir sitem vardı gözlerinde
güneş kayınlar arasından süzerken
son ışıklarını

Mısır püskülü saçların okşanırdı
uykulara dalar gibi gözlerini yumardın
sessizlikler içinde sarardım yaranı
geçim sıkıntısını ansıtan ezgiler mırıldanırdın

Öpüşmelerle yenilenirken yüzün
anlam doluydu
Soluğunda sevecenliği öfkeyi gördüm
kızgınlığın yumuşak bir somun gibi düşerdi
toprağa

Gözlerin bu yüzden mi akkara
emeğin gül çarşısı inadına güzeldi
salkım söğütlerin sulara değmediği
yerlerdeydim. Geyik seslerine geldim

saçlarını daha daha örebilir miyim sabrını
mapusane hüzünlüm
evvelbahar yaz öncesi şimdi

YATIRLI SEVDA

Şıvga sevda
Nasıl anlaşmıştık seninle
Aşı çağında
Gözlerini bana ver

Tohumları çatlatırsa ayrılıkların böylesi
Yeni gelin dam süpürür
Elif mertek atlar
Dillerini bana ver

Dal budanmış
Gül, gül olmamış
Uca yağmur, dağı dağa kavuşturan yellerle
Aran nasıl?
Karındaşız
Gizlerini bana ver

ÜÇ GÜL

Üç gül atıldı boyuttan yere
suya düştü biri
dere nanesine takılı kaldı biri

Fisiltiyle uzayıp yitiyordu ırmak
ardına bakamazdı mesafe
ağlayan su, duru su

Uyan güzel, uyku ölümdür
Karşıki dağın karı eridi
Üç gül takılınca yakaya

Kırılıp çözüldü yol
kavak yaprağını döktü
ırmak yanlamasına döndürdü önünü

Üç gül çoğaltınca mutluluğumuzu
ırmak, yol bir de kavak
keşfedilmeyene konuk gittiler
ozanlara sordular gülün ömrünü

Son gidişin olmaya
kır çiçeği tadında daha daha gel
dediler

Üç gül sevişti yüreğe
Ayçe'ye Betülce'ye, Esin'e dönüştü herbiri

SULU SU

(Çiçekler yaşar, saksılar ölür)

Ey su, diriliğin yakışmıyor değil,
yükselen köprünün genç gövdesine
vuruşun kuru
Mermer başlıklar sırtını dönmüş
ovayı dinliyor. Atılan bombalarla
çukur çukur geçit yerleri
çıplak deriye sille palaska ve tokatla
vurulmaktan korunmak için
körfez denize bağlamak içre
derin iç çekişini

Vurdum attım, attım vurdum
köprünün başında her şey yaralı
geyik yavrusu doğanın içinde
Toprak kabarıyor yaşlı ırmağın
gürültüsü
örneğiyle düşünüyorum. Açıyor ılık gözlerini
bademler ışığın yaşamın akışı akarında
doğallığı

Dereler kükreyerek, ırmaklar sessiz olur
derin akar
Güneşin çekinerek doğduğu görülmemişti henüz
haklı davamızı taş oyucularına varana
anlattım

Önümde bin yıllık yol denilmez
önümde saray yok matem yok
Acının mürdüm duyarlığı tadı
Bedenim duru su, bin renkli şalı kuşanmışım bir de
kırbaçlanıyorum üstüm çıplak gibi kan gölünde
Bu ırmağı geçebilirsem karşı ırmak
yol verir kendiliğinden
En azından kıyılara açılır suları
(Bir kadının boşalması dağları sarsan ses içinse)

Ey, su, diriliğin yakışmıyor değil,
dokunuşun sulu
sulanan bağrıma yakışmaz bu su.

ÖĞRETMENE BALADİYE:

Öğretmensem devran-(a)-çıkarsam
dalgalar geç-er kıyıya vurur
fırtına, dağların eteklerinde
boğulur

Yetimim gitti, yüz yıllardır gelmedi
ayışığı dulavrat otlarını usul-cana
okşar

Kadın dargın, adam atı çekiyor
O, dağ gözümde seğirdikçe
çiler

AVCI

Ey, denizin dibinde
vurgun yiyen avcı
Seni buğaltan
Hangi suyun burgacı

—Sarı leke üstüne çizdiğim resim
Gönlümün yazıtlarına kazdığım türkü

Ey, ormanın boşluğunu yaratan adam
Her çigit düşmez toprağa
kılınç biçimi
Bir cigara içimi

- -İle kuşku ile özlem
gözbebeklerinde

- -ile bulut ile orman
Dağın eteklerinde

NÖTRON BOMBASI

Bir dikilişte içer
şişenin dibini getirir
(maraba sütü emer gibi)

Bir hiç uğruna yere
yere getirir dizleri
savaş geceleri tıpkı
yokoluşumuzdaki gözleri

Nötron bombası
Güle diken
toprağa azot!.

BİRDİRMECE - BİLMECE

Çam ağaçları yellerden
Ne istiyor sanırsınız
    Okşana beyler okşana

Soylu atlar koşumcudan
Ne istiyor sanırsınız
    Kaşana beyler kaşana

Sütsüz kadın kocasından
Ne istiyor bilir misiniz
    Boşana beyler boşana

Yaşam ölümü neden öldürdü
Yaklaş anlatayım

Şu dünya neden kaynıyor
Bilmezem nerden başlasam

ÇAKIR

Gelmez oldu denizlerden Çakır
gardaş nere gidem
mor salkım önünde kar buzul buzul
buzullar altında kar çiçekleri
sür ki, yaram allanmaya

Dönmez oldu güzellerden Çakır
Gardaş nasıl edem
yaradır içimizde ince
Kovsan gitmez
sarsan bitmez
çek elini
dur ki yaram dallanmaya

Çıkmaz oldu gönüllerden Çakır
Gardaş kimsesizem yetimem
tutuşunca köşesi
sen nerdesin
kiminlesin
sar ki yaram pullanmaya

KAMBUR OZAN

Oralar
Buralar
Gülde yara buralar

Tavşansız dağlarda tazı olamam
İnleyen kavalıyım korkusuz yerin

Ben, bombaların göz yaşartıcısı
Kambur ozan

Elmanın çekirdeğinde özüm
Kan sürüyen fidelerde yürür dallarım

BALAM

Her kapı ağzında
Sorulduk balam
kötülerin nabzında vurulduk balam
Ceviz dallarıyız yerlerde
kocaman, büyük

Ne ki,
Yaprak kedi kulağında
Tomurcuklar ayaktadır

Durur elbet çiçeğe...

UMUTLAR YİTMESİN

Yalanuzgülün destanlaştığı ülkelerde
bilmeceler aynıdır
umut sökülmüş büklüm
düşler kenetli

şurda burda bizimkiler
uzaklarda zencifgiller, paryalar
fabrikanın gülleri
ve paçukolar
ve daha nece mapusiçi

Hep düğümler çözülür de
gün gelir..
acı çekmek
bir
şiir
d
a
m
l
a
s
ı
d
ı
r
Kararmasın gülpembesi ateşinin hele...

PERYAVŞAN

PERYAVŞAN

Sunu

Peryavşan şiiri üzerine

I

Ben, Yunus değilem. Önümde bunca yaşanmışlıkların rahlesi
Ve kıblem buhurumeryem çiçeklerinin doğurganlıklarına
dönüktür alaza bir tel damlası arkasından içi

Bu şiir bir kaza geçirdi

10.4.1983 günü, saat 8.30 da Başbar işletmesine ait
otobüsümüz savrula köpüre akan Sakarya ırmağı üzerindeki
köprünün ortasında tam, karşı yönden gelen kamyona çarptı
korkuluklara yaslanıp kaldı
Ölenler oldu. Bedenim, yedi numaralı koltuktaydım.
Üstümüzde henüz parlatılmamış dolunay
Bu şiir parça parça kağıtlara yazılmıştı
birçok dizlerini yüreğime işliyordum daha
hay-vay!

II

Nereye ben o yandan geliyorum
Söylemiyor ki bana sormuyor ki

Dünyada en kötüsü ölüm
o bile kolay

III

Bu şiir belki işe yarar

PERYAVŞAN

«Geyik mele can mele
Su gele bargım dele»

Merhaba cigerim:
Dostluğumuz derin dağ koyaklarıdır
İstersen ötsün bülbül
Gövel kuşlar alavlansın
İçerikli açsın gül

I

Sen gelmezden önce
—Keskin bir dağ çiçeği kokusu gelirdi—
Derebeyleri bilemez bunu
Çoluk çocuk bilemez

Sen yaklaşırken daha
dalların ucu bükülürdü
Bilemez bunu dumanı bol kentler
Köşebaşlarını yer tutanlar bilemez

Sen giderken yanı yanıbaşımızdan
Sarmal bir yüreği de birlikte götürürdün
Kuşluk güneşini
İle yaz göğünü birlikte götürürdün
Akan bulutlar ne bilsin bunu
ne bilsin bunu durgun sular

(İkimiz aynı göletin
sularını içiyorduk
seninkisi yürek de
Biz bıldırcın mı taşıyorduk)

2

Üstümüzden işçi gömleği gibi soyulan
Bir yaz günüydü demiştik
Boşta gezen çok bilir bunu
Bilemez kitap karıştırmayan

3

Bu dere karşı karanlık
  çok ulu dağlardan akıyor
Gitgide daha karanlıklaşıp büyüyor yollar
  Elini uzatmasan uçurumuma
  Ne bileyim beni sevdiğini
  Ölesiye yüzlerini görmesem şurda burda
  Nerden bilebileyim dünyamın çağdaş olduğunu
Yani ki biz önce çelişkilerin neler olmadığından çıkalım yola
  Sırtımızda yıl yarası ve iliğimizde kırbaçtır emeğimiz
Sonsuz gurbetleri doyurur gibi
  (Denizlerin üstü kırçıl bir yalım
    Yaz kuşlarının sesi az gelir
      bülbül çok önce ölmüş
        Özünde göz kamaştırıcı duygulanmalar kalır.)
Ormanlardan efil-ince yeller eser
Yatar o yana bu yana Ezirgân'ın ekinleri
Turna gözü sulara yükümü indirdim
Ve uzandım altta duran ırgat-halk dağarcıklara
Bari şu elimdeki üç beş tutarlı şeyi ulaştırayım
                                benden sonrakilere
Acılara alıştıramazsam kendimi
Her vardiya değişiminde kırkıncı paraleldeki o
Buhurumeryem çiçeklerini havalandırmada kalsın sıra

Senin çocukluğunu da özleyeceğiz çocuğum
Sakın üzülme
Hem okuyup yazmanıya/En yükseklere tırmanırken ki.
İnce zamanlardayız. Ortalık nennileniyor
Çıkar harmaniyemi at üzerinden kardeşim
Azdırma yaramı güne çık
İçe dönüklüğünü gizleme
  Dünyada ne gibi işler yapayım dersen:
  Evinin önünü süpür
Ağaç dik, çocuk yetiştir ve eğitimli.
  Sütlüye
  Etliye karış
  Doğru bildiğin yolda.
    Kıskançlığı atıver yüreğinden ve kini
  Ozanım ben, doru taylar örneği gönlüme düş
  Koşum aylarında yelesi rüzgârlarla defne dalı gibi kıvrılı

4

Ah, zalım sevdiceğim
Alacalı başörtüsünü giydi, dağların
Nefti donları kanadı
  Gelenek böyleydi yabancılığını azalttığım zamanlarda
Araya kılıç konulurdu
Yataklar çerden çöpten
Ve söz namustu
    Bu devran bu yerlerin en büyük devranıydı hem
      bu kervan sedef savat
        inci mercan kokmuyordu
        Buluşma kokuyordu birem birem

Eyvah ki eyvah, eyvah ki eyvah!

5

Dağların da esrikliği olur
Nane, pervayşan, çirişotu, çoban teri kokusu getiriyor
karşımda büngüldeyen dere
Kız alınır karşı köylüklerden
Çifte davul vurulur
Sevdanın da at bineni kılıç kuşananı olur
Akan sular kurur
Kiraz dallarından tezene vurması yerine

Başını eğdi
uzatıp gösterdi ekmeğini
Çiftçinin de iş bilemiyeni olunur
köy odası olmaması evlek vurulmaması
Ark çıkarılmaması ne bilim ne

Şu kayadan o kayaya tepeleme
Arslan kükredi
Kuyruğu kamçı kalınlığında
Yamçı inceliğinde postu
Sanki de atışamadık bu tarladan o tarlaya
çifte çapa manilerini
Tutuşamadık elele
Ayrılığın da derecesi olur
Bin yıl var ki dilleşemedik seninle kirvem
Kavlimize fit vurulur

(Sağımda ve solumda kalın buz dağlarını
Sular köpürterek geliyor
Ve ben her suya düşüşümde
Sil baştan kurutmak zorunda kalıyorum
partal urbalarımı)

Ey zorlu bağbancı
İnce bir gidiş mi bu
nemene yulaf ezmesi
nemene iş bu.
Ben kendi gençliğimi dağıtıp bitireyim
Adsız bir hekim bakmasın öyle mi? Yarama benim

Ben sağaltanam gelinim:
postal kokusu
Kepek unu,peryavşan, ter kokarım
Saklarım içimde gizliden gizliye
Sol memenin altında(ham meyve gibi duran umarımı
Örneğin, yarin yatakta yatışı
Kadifenin su almadan ıslanışı gibi...
Soruyorum, en büyük sorunu değil midir
Adı konulmayan çağ-çağımızın
açlıksamaktan ölmek
Ya da çekirdeksel savaş denemeleri

6

İpiltili arpa samanı günüydü
Bükülmüştü yenileyin dalların ucu
Yüreğimiz buza kesmiş
Oturup ateş yakmıştık
Bu sevda
Ah, o kadar yakınından geçmişti ki ateşin
Eteklerimize değecekti az daha

Son yüzyılda kalın buzlu camlar
üzerinde yürüyorduk
Hem önümüzde ve arkalarımızda
kırılmıştı tabakalar
Kapı kirişlerine tutunmaktan
Başka umar yoktu

Evlerin tüm temel taşları
Koşum takımlarının kösele parçaları
Ses alma şeritleri, köy odaları
İmeceli çalışmalar ve makineli tarım
kullanılacak

7

Koyaklar nennileniyor ovaya doğru
Sokakların başı karardı
Onun dengeli oluşu silahlara
Ceza verişinde değil, sinsiliği
temkinli yapıyor onu
Denetim gücü veriyor korkarım
İnsanlar delibaş olacak
burdan oraya
Yapma arkadaş yapma bunu
Ve ortanın doğusunda
Sağlama alalım ırmağın önünü
Sular, işlenmiş petrol fiatında artsın
Buğda unları, linyit, haşhaş
ve bu gibi toplam gücümüz değil midir bizim
Hey, hop, ışık hızında karşılayalım onu
Kim ister ki çocuk yüreğinin yırtıla yırtıla öldüğünü

8

Kalkınmamın ucuyla beni
Dizlerini dövünüyorsun karabasanıyla

Benim bukağılı ezgilerimi
mırıldanmam on kardeşle bir dam altında
İlkel başlangıcıma bir başkaldırıdır
Yirminci yüzyılın sonlarındaki
Her canlının vardır bir doruk noktası
Yaşamını delip geçtiği...
Bundan böyle ne, olmadığımız önemli
Ne de zamanenin gerilerde kaldığı

Çekil yolumdan
Yolumdan çekil atlayayım
  Dur bak ki nasıl atlayayım

9

Sini sini aylar doğdu yok tarihinde
karanlığın beli büküldü diyor
Üstü açık kentinin yerel yönetimi
Yüz beş konduyu yıktırdı
kırk kaçak yapıyı ve
Her toplumun
gönülsüzce ilkele
dönüşü mü
vardır?
E - 5 yolunda
Tüm
kazalara
Elverişsiz hava koşullarının
neden olduğu
belirtiliyor

Of be of be of!...

10

Yampiri kentlerin ucu
Uzun havalarda kuruldu
Yaşayanın kendinden de derin olma durumu
Canlı belirtilerin delip geçtiği...
İnsan kendini ne zaman unutur
Çok kimsenin doruk mutluluk dediği
Hasretliktir bu çoğa malolur

Ne gündü bilmem
Dünyanın terini ben soğuttum
Hava anam suya düştü
Unutama bunu
Üç beş yolcu geldi yerleşim merkezlerine
delik deşik edildiler
'Çok başka kahramanlara çevrildi
Halkın gözü'

Eriyor nice buz dağları eriyor
Ben ağır aksak yazıyorum bunları
Durmaksızın devinen yaşamın
İnleyişi-ileri atılışı, Ereğli'de ve Alpagut'da
Esneyen mağaralar
İle mağaralar

Ve çocuklar çok anlattılar
Yeteneklerini çok anlattılar
Öldüğün gün de aknilüferler
Ardından baktı
Baktılar

(Bucaksız uçsuz ovada
Uyanan yekinen şarkıya
ulu ilkyaz mırıltısı
ah, ustura kılavlı sevda)

Bir yol ki bir yol aşağı yukarı
Hiç başlamıyor hiçbir yerde bitmiyor
Sonsuz karlar yağdırıyor
Issız dağ dorukları
Sanayileşme, kendi içinde yatırım yapmasıdır
Toprak çiftçinin kitabı
Oy sebep,
bulanık göller ortasına mı düşmüştür
Şıvga ekinimizin renkli çorabı

11

Usum, çoban-aşiret ve uygar dünya karışımı
İleriye atlıyorum
Dikenlik taşlık sahalardan in de gel
Ben vurulduktan sonra
Türünün en yakışığı ölmüş
Güçlü olan kalabiliyor ayakta
Her tüyümden yaşam fışkırıyor sanki
    Algılama-kavrama-eylem hep bir anda
    Yanılgılarım çobanaldatan kuşu sanki

Ormanın gebe kalışı korkutmuyor beni
Korkutmuyor beni zorun gebe kalışı
Nasıl desem: Yelin fisildeyişi
Tavusun ötüşü
Her çınarın engin duruşu ve ikindi
Kuşlar bundan sözediyor, ekmek
Arslan ağzı bunu anlatıyor
    'Varolandan farklı şeyler var ortada'
    Ayağı yere değenin başı göğe değenin

12

Oy, ala gam ala damak
Şahan da küçüktür amma
Vermez avını bir daha
Ahmak

Binlerce ışığa banmış
Onca patlamalara sobeli
Hazırlanmış
Yaprak

Bir zamanlar yarı-feodal ve çalı beyleri
Kokuşmuş bedeviydiler dağlarda
Süresiz üretimlerle balkıyan şimdilerde
Uzam zamanlarında çığlık
Bığır bığır ince edadır
Yaşamak (ham ramak)

Oğlum, büyük A-şöyle
Aaa, söyleme B söyle
Yum gözlerini söyle
Uçarı çiçek açar mı böyle

13

Bir yol ki bir yol aşağı yukarı
Hiç başlamıyor hiçbir yerde bitmiyor
Sonsuz karlar yağdırıyor ıssız
dağ dorukları

Yaşayabilmek için
Bir dağa ya bir kuvvetliye
yaslayacaksın kendini deniliyor
Hemi de kalın boynu yüreklerde insanlığın türküsünü
bölü bölüveriyor
— anla

Beni ne zaman olsa astırabilmek için
en önce ince kuru
ılgın dallarına

14

Kıraç tepelerde yellerin dövdüğü
Bodur ağaçlar vardır hani
Yapışmış toprağa kırmış ayaklarını
Ve her türlü zorluğa karşın tutunmaya direnenler
Şuncacık haketmemişlikleri konuk etmemişlerdir kapılarına
Gülüm benim, ver dalını dalıma
Seninle bir omuz omuza
Yanyana

44

15

Yaşamın gerçeğini dengelemeye uğraşmasıdır peryavşan,
Usumuzun ve duyarlığımızın
İmge yüklü eşitsizlik ve çağlayanlarıyla
Allanıp pullanması değildir bu
doğrusu
Barbar savaşçıların ivmesiyle oynamak bakımından tarihin
Her dönemecinde çeşitli madenler aramaya geldikleri
sakar tutumdur
Anadoluya ve aç kurt ordusu

Oğlum Aaa... söyle
A söyleme B söyle
Yum gözünü —Su— söyle
Gel ki yazgı adı altında bağışlanmayalım birbirimize
Ölümlere bedel, imdir
Gül içinde en ufarak leke.

Kuvvet uygulanmaması geçmişi geleceğe bağlayan
günde, peryavşam koparabilmek için
İlerliyor görünmesi varolan hareketin
suları tersyüz edemez böyle

Merkezi ısıtmalar yaygın spor kuruluşları,
Metro

Kişi başına ulusal hal çaresi artı
Ossaaat mavi deniz ve ter kokuşlu seher yeli

Dergiler kitaplıklar ve okuma odaları
İki evli köylere varana doktor/Elektrikli dağ trenleri,
Tiyatro

Örneğin: Uzay mekikleri bilgisayarların dolaba
benzemeyen iskeletleri
Ve insana
Pelion ağacı yeşil alanlar
Önü ve de ekile arkası güneşin;
Yoksa hayıf bana
(Buzulları) altlarından delerek çıkarlar
kendi ısıcak soluklanmalarıyla kar çiçekleri)

Zar zor belenilmesin yani kim —işlek sulama
Yaşlı kayalardan sızdıran kar su
Yiten emeğimiz enerji tasarrufu
Yol, mol ve yerli motor
Her evin yönlendirilebileceği kadar nüfusu
Öğdeki atılımlar
sanayi yönünde
ve gizli işsizliği emene...
Kımıltılı yaşama gücü veren
Çok sesli ileri müzik tavında
Irmak içine düşen ak arpa
kullanılacak

16

'Geyik meler can meler
  Taş geler bağrı, hun deler'

Hoşça kal dostum
Ozanım ben, insanlığın
—Eli, kolu, buğusuyum—
İstersen ötsün bülbül
Uçarı kaçarı palazlansın
                yumak yumak
İçerikli açsın gül...

1983 Gösteri Dergisi şiir yarışmasında mansiyon ödülü alan şiir.

AĞAÇ İNSANI

Ne o,
beni
çöz mü,
diyorsun

Hayır,
öyle
kalayım mı
diyorum

ATMOSFERYA :

YILLAR.

Gönlümce alışamadım yıllara
bozuk para gibidirler
cebimde

AY.

ay, inebilmek basamaklardan
gururla
suları sara yara yıllara ulamak
bir de

GÜN.

Gün istatistiğini yapıyor
kanatıyor güz gülünün gergefini
yüreğimdeki

KAHVERENGİ KARA

—.
Herkesler türlü umutlarla bağlanmıştı
kahverengi-kara gözlerinin içten bakışına

—.
Kanadı oysam, güllerin
herle oldun
sinirlerin kök sarmaşıklar gibi
dağıldı toprağa

—.
Ne hiçbir şeyin ne kitapların
hiç ama hiçbir şeyin kalmadı
geriye senden

—.
O tatlı meyilden aşarken
uca dağların doruklarında dumdumlanan
tombul ayak izlerinden başka

GÜNDEN GİYİNEK

Bahçemdeki ceviz ağacım
gizil ülkeleri getirir bana
yapraklarındaki hışırtıların

Eskil dünyam sen metaliği yepisyeni
geliyor hüznüm gidiyor acım
ovayı kılıçlama bölen tren yoluyla

Duvara konan imge serçe
gövel yarin penceresine dize olsun bırak
içinin içine bakayım gözlerinin gel de

Kuş, gözlerinde taşınıyor denizi
ateşte
ben her bir tohumda yanaram türlü
göğ
ihti
l
â
l
a
k
ı
y
o
r
şiire
!

MÜRDÜM ERİKLERİ

1

yürüyorum
    pisi otları doluşuyor koynuma
yürüyorum, gölgem uzuyor

koşuyorum
    gökleri deliyor acı yel
kaçıyorum
    zıp zıp oynuyor dolunay

duruyorum
    genç kız haylaması
yeşil defne ormanından sarkıyor
dereler yatağını
yanlamasına dağıtıyor

eğilip çakıl taşlarını öpüyorum

2

dağlara kar düşmese de gel
ölüm bizi bir kez eğer
mürdüm erikleri toplamamıza değer

KANADI KIRIK

KIRIK DAL VE ACININ SOYADI

1

Bu yıl gideceksin burdan demek
kırık bir servi dalı gibi
çekip götürecekler seni
Bir kısım yaprakların yollarda kalacak
baharda buzlar kardelenler çözülür ya
çiçeklerin çakıllar arasında sürüklenerek

Götürenler bilebilirler mi senin acını
lezzetinin hangi kökte kaldığını
Elma dalında toprakla tadı fakat
ve dal toz çıkaracak yollarda
ne türlü iklimlerin meyvesi olduğunu
herkesler unutacak

Zalım baltalar değecek budağına
O baltanın sapı da yönsüz yön ağacından belki
ecel eller vazgelecekler mi bunu?.

2

Penceremi açardım odama
domurların dökülürdü
bakıp aşılı gözlerine seherde
sel olurdum, türkü yüklü köpüğü

Gidiyorsun önü yazsonu
Birazcık durup okumadan şiirlerimi
Kaynayıp akıyorsun zıncarlar arasından
Sıyırıp yitiyorsun dağ eğnine

Hangimiz çiçek
kökleri hangi
O, o yana, kar, bu yana
sevişmek yasak
konuşmak var mı ki

Hangimiz acı
mut hangi
su, bu yana, bu o yana
konuşmak çoğ
koklaşmak var mı ki

Hangimiz diri
ölü hangi
sevişmek çağala
hissetmek var mı ki

3

(Uykuda uyanır avcumda olur damla su O.)
Uzansam tutabilirim perçemlerini bu denizin
bütün kıyılarında/kanımı titreten/tirşe
koklaşır akarsu
konuşur gülhatmice
sevişir tiril tiril
tarla duyumsar buğuyu
gülüşünün zambak açar içi

AY BALA, SU KIZ VE TAŞ ÇATLATAN

1—.
SU kadar güzel kız
kuru nehir ak tuz artıklarıyla dolu/yatağı
otur ve yumurtalı merhem sarmala yarama
ve su

yüzü sıcak, somun ekmeği
güneşse bir yığın maden cevheri
gökyüzünü katla, altına koyuver de yastığımın

Hâlâ antik destanlar okunurken anılmakta
hâlâ duruş biçeminden anımsanmakta
kaynar yıllık güzelliğin olduğunu..
ara sokaklara dalmış da yitip gidiyorsun
güç yeter mi gömmek buğusal güzelliğini,
doğu arazileri baklava deseni
yıkıntılar etrafımda
Ay bala, gün kadar sevebildiğimiz kız
her suret sen olarak doğuyorsun
çirkinin çirkini dönüştürdü seni
danışarak inkârına minkârın yahşi

Beden dağılır, düşünce toparlanır
akının yayılışından belli gözlerinin
sevda kara kan kusturmalarmış ezeli
ulu yaşam ağacının kolları gibi
göğün eflâtun duyarlığında olsun elin

2—.
Müslim Çelik şiirkolik esrik ve :
Göğün iki yırtık yastığı oluşturdu seni
usun sonsuz aydınlığı gülpembe

3—.
Taş çatlatan*

ruhsuz yaban her nesne
tüketir çiçeği içimde
yalnız, direnen domurlar
çatlatmakta kayaları
kanatmakta

günleri ödünç aldım
ay dedim adına
ırmak kabardı coştu
sevda olsa olsa buydu

---

*) *Taş çatlatan Bulunduğu ortamda (kayalarda) çatlaklar oluşturur çökerterek ve direnmeyle kendine yurt edinen çiçek.*

4—.
Yaşam ve ölüm tutunur O'na ve sabır
Özgürlükle elde edilen su kız kalır

5—.
Ve emek.

'Duymadığım bir tutkuyu duyuyormuş gibi görünebilirim ama içimi ateş gibi yakan bir tutkuyu duymuyormuş gibi görünemem'
—OSCAR WILDE—

BÜLBÜL ÖTER ACISINDAN

Işık var
gönle şiir dolar
dizeler yeşerir
yüreğe sezgi gelir

sevi olmasaydı
pembe tanyeri
açar mıydı

var ki yoğunlaşma
güller kanar
özsu yürür dallere
kadar

Bir uzun iççekiçle
tutuşur çevren
irkilerek toprak
uyanır ten

en sık samanyollar içe
yıldızlar nesnelere
göz kırpamayacaklarsa
imge, güzele, yaprak çiçeğe
hayır demez mi

Us var, uslu yok
bastığı yerlerde çiçek
dokunduğu su
zekâ ya da sevişir örneğinde
doğar gün
yaşama tutku bu

KÜÇÜKLER - BÜYÜKLER

küçük büyüktür sonu
onları büyük kılan
hatalarını onarmaları
anladıkları zaman

büyük küçüktür ilki
onları küçülten
kaşınırken titremeleri
övündüklerinde

ESKİL BAHAR

Ortalık karardı kalabalıklarlayım
boşluk bir yanda
akan suya dokunamam
ne fayda

Kimi görebilirim iyi
izleyebilirim kimi
ardımda hangi Güneş
evlerinin önü mü
yürekteki mi

Düşeyazdım tutundum
asma daline
koptu içimdeki bağ
yıkıldı asma

Sel kütüğündeyim
dördündeyim Ay'ın
üstüm, dışım, başım içim
sevgi giysisi

kuşlarlayım uçuyorum
kalabalık mekânlara konmaklığım gerek
şiir buluyorum kırık çırpı filan

Geçen yılın yuvalarında bu yıl
kuş olur mu,
delilikse O, o ne güzel esriklik
içimde binlerce at şaha kalkıyor
kayalar devriliyor, Güneş batmıyor

Kahverengi toprak beyaza çalınca
geliyor bahar
Eskillikse O. o ne güzel yenilik

KİRAZ KUŞU

Siz böyle eğdikçe öne
başınızı
dünyanın bütün çiçekleri
kanamakta

Kitaranızın telleri
yüreğim olsun
benimle
dikenler içinde gül görüntüsü

İKİNCİ ANAYA

Aşağıda o duvarın altında
bekledim durdum
sen köşeden pir çıktın
yittin gittin nedense

Kışlanın arkasında ağaç
altında hızarcılar
hızarcılar çalar kavalını
ve kesim hazırlar
  benim, civcivlerim yarıncalarım
oturmuş ağlıyor ağaca
    «her sıkıldığımızda kıyamayız
                bir cana
    Anlayın ağaçları artık, amca»

Bir sokuluş gibi
her ağaç doğar
gönülden
insan da öylemesine
sulara kapılınca
yiter
çiçekler
gözgüye

Aşağıda o duvarın altında
attım armağanlarımı (bırakmadım
denilebilir)
Şiir kitabımı iç cebime, göğsüme gülü
iliştirip uzaklaştım
bekle bekle sen köşeden çıkmayınca

Keçilerin anıtı dikilir mi?.. Söyleme
Bir kıtlık anında ağızlarında çeltik
dağıtırlarsa halka (çocuklar bari yaşasın diye)
dikilebilir anıtı keçilerin
gökyüzüne bakarak ağlamak yerine, halka
halka halka açılmağa..

GÜNIŞIĞI

«Üşüyorum, kapama gözlerini...»

Ahmed ARİF

GÜNIŞIĞI OĞLUM

I

Dulavrat otunda arılar gördüm
Arılar bana çok şeyler
devranda konuşma yokkenki
şeyleri söylemeye çalışıyordu

Günışığı mapusane pencere
lerinden artakalanı göndersin,
göndersin bize
Sessiz tüyler hep titrek

titrek hep
her gece az biraz daha uyutuluyorsun
kulağın işitmiyor mu
oğlum

2

Haydi oğlum, ırmağa
varmağa çalışalım
atlar, sulara uran
dolunayı içti

Hiçbir şey söylemeye gerek
yok
senin de anan ölür
baban, bacın karındaşların ölür
beynindeki ikinci yüreğin ölür
en kötüsü

Bütüm koşum hayvanlarını da
vurmayın
çocuklar taylardan ışık seli daha
önemli

SEVİ'nin BOYUTLARI

1
sevgi değişimle değişmez
2
sessiz çığlığın değişebilir yanı O.
3
iğri sevi, doğrulur bi gün
4
kuş, kafesini yer sevi için
5
sevi herkesin haracı sevgi değil
6
yaşamın yarım yanlarını yorumlamak sevi
7
sev sevil, sevil de sevil
8
sevginin boyutları kendinde tebdil
9
karartma gecelerinde gülpembe Hulya, Ruya, İmge
10
aka-coşa-köpüre-gide derin seviye
11
sessiz çığlığım, terleyen beynim düşüne düşe
12
bombaların altında sevda bombardumanı
13
yer seviyesinden aşağa yukara dolunaya yılduz ışığına
14
koşarak zıpzıp mı sevi, çizgi
15
De ki: İz bırakır gelişiyle —şey— götürür gidişiyle
16
çığlığın çığlığı

KAYNAYIP COŞU

Gözlerinin irisine
sarınıp yattım
üşümedim

Şiire belenip polenlerce uçtum
güzel O, imgenazlara
çimenin yeşiline, doğasına doğumun
ekildim
özsuyum titretti toprağı

havada velvele
çiçek giyince yenlerini
çatlayınca torpak dodağını
göğ ağzını açınca
fırtına beynimden kesti iniltiyi

Acıya değdirdim dilimi
hesap sordum anka kuşa varana
ve mühürlendim ve soldurmadım gülümü
dalgaların kırıldı zinciri birle
üşümedim, titredim, hissetmedim

köpüklenip aktım şiire...

MÜRVER ÇİÇEĞİ TANISI

yaprakları karşılıklı açar
iç suları çırpıntılı
bileşik telek damarlı
gözleri zeytinsi, kahkülleri
ordu biçeminde toplanmış
yahşi kokulu, aşk yaresinde kullanılır
Ve- - çiçekleri

MATARA

Mataramızda su
bitti

Kurşun sizin
su bizim

Memet FUAT
Yazko Edebiyat, Temmuz 1981

(...)

Aradaki şaşırtıcı çeşitliliği geçip öbür uca gidelim.

Genç bir öğretmen. Daha önce hiç şiir yayımlamamış. Erzincan doğumluysa da çeşitli illerde büyümüş okuyabilmek için. Babası ozan değilmiş, ama boş kaldıkça saz bilir türkü söylermiş, anası masalanası değilmiş, ama Dede Korkut masallarını anlatırmış. Çok kardeşi varmış, kimi memlekette, kimi de okumak ya da ekmeğini kazanmak için sağda solda. Bazılarını daha hiç görmemiş. Şiirlerini bırakıyor önünüze. Bir dosya dolusu. Başta Karacaoğlan'ın bir dergiden kesilmiş renkli, kötü basılmış, kocaman bir resmi. Halk şiiri geleneğinde bir şeyler olmalı. Her şiirin altına adını yazmış. Bir bakıyorsunuz Müslim Çelik, bir bakıyorsunuz Çelik Müslim. Öyle de olurmuş, öyle de... Sonra okuyorsunuz

BALAM
Her kapı ağzında
Sorulduk balam
Ülkelerin nabzında
Vurulduk balam
Ceviz dallarıyız yerlerde
Kocaman, büyük
Ne ki
Yaprak kedi kulağında
Tomurcuklar ayaktadır
Durur elbet çiçeğe

Halk şiiri mi? Değil. Halk şiirinden kaynaklanıyor, ama başka bir şiir bu... Örnekse halk şiiri havasıyla başlayan üçlükler tıkır tıkır giderken şöyle bağlanıveriyor:

Yaşam, ölümü neden öldürdü
Yaklaş anlatayım

Şu dünya neden kaynıyor
Bilmem ki nerden başlasam

Halk şiirinde alıştığımız yaklaşımların, Batı kültürü ile donanmış şairlerin yaklaşımlarının dışında bir şeyle karşı karşıyayız.

Üstelik de bu aşırı uçtaki görünüm «özel durum»ları çok aşmış. Hızlı bir yaygınlaşma söz konusu. (...)

Batı kültürü etkisinde değişen, gelişen, kimi şairlerimizde özgün bir bireşime ulaşmış görünen çağdaş şiirimize, şu günlerde, kıyısından köşesinden, içine doğdukları yerel kültürü silkeleyip atmamış halk çocukları, köy çocukları giriyor.

Halk şiiri alışık olmadığımız bir biçimde başkaldırıyor, Batı kültürü etkisinde büyük serüvenler yaşamış şiirimizin karşısına kendine güvenen bir tavırla çıkıyor, yüzyıllardır aydın şiirinin yarattığı baskıdan, aşağılık karmaşasından kurtulmuş görünüyor, geleneklerinden, tek düzeliklerinden sıyrılıp «çağdaş şiir ortamı»na üstünlüklerini sunuyor. (...)

Yerel kültürlerden gelen bu sesler şiirimizde bir kendini bulmaya yol açabilecek mi?

Çok başarılı nice Türkçe şiiri başka dillere çevirirken yaşanılan tedirginliği, bu işe girişmemiş olanlara anlatmak olanaksızdır. Batı kültürünün ezmediği, öykünmeci durumuna düşürmediği sanatçılar edebiyatımıza umulmadık özgünlükler getirebilirler.

Türkiye'deki toplumsal gelişmelerin, kırsal bölgelerden kentlere akışla, gelir dağılımındaki oynamalarla oluşan yapısal değişimlerin, edebiyatımızı büyük oranda etkilediği, daha da etkileyeceği, sanatçı kaynaklarında çeşitlenmeler olduğu, daha da olacağı anlaşılıyor.

Toplumbilimcilerin ilgisini bekleyen konular.

Salâh BİRSEL

Cumhuriyet Dergi, 11 Haziran 1986

Varlık'ta Müslim Çelik'in «Peryavşan»ı, 16 bölümlük uzun bir şiir. İlkin kaç dizelik bir şey beğendiğimi anlamak için dizeleri saymak istedimse de, sonra kendimden utanarak vazgeçtim.

«Peryavşan» sıcak mı sıcak. Sedefli, çifte davullu ve de merhabalı. Yer yer ağırlaştığı, akıcılığını dördüncü viteste tuttuğu görülüyorsa da bütünüyle Kaşıkçı Elması

Ormanlardan efil ince yeller eser
Yatar o yana bu yana Ezirgân'ın ekinleri
Turna gözü sulara yükümü indirdim
Ve uzandım altta duran ırgat-halk dağarcıklara
Bari şu elimdeki üç beş tutarlı
şeyi ulaştırayım benden sonrakilere
Acılara alıştıramazsam kendimi
Her vardiya değişiminde kırkıncı paraleldeki o
Buhurumeryem çiçeklerini havaalandırmada kalsın sıra

Doğrusu, bir şiirin güzelliğini anlatmakta kullanılan her söz, onu ortadan kaldırmaktan başka işe yaramaz. Ataç, bunu bildiği için çokluk şiirin bütününü ya da bir parçasını yazısının içine alıp değer biçme zahmetini okurlarına yükler.

Heşt Behişt yazarı Sehi Bey gibi eski tezkirecilerin çoğu da şairlerin şiirlerinden çok kendilerini övmeyi yeğlerler. Bunlar zihninin inceliği çokça olan, şiiriyle Zühre'yi gökten yere indiren, çok maarif doğrayan, çağının bilgesi, saz biliminde eşsiz, erdemli, olgun ve aksırıklı tıksırıklı kişilerdir. Saygınlıkları da söz götürmez bir gradodadır. Laklaka ederken ise inci saçan sözcükler kullanırlar. Tezkireciler, sıra şiirden açmaya geldiğince de gül bahçesinde kül yaprağı, söz bostanındaki sümbül dalı, süssüz, akıcı, iyi anlamlı, hoş, gösterişli, sağlam

gibi yargıların ayaklarına yatarlar. Aralıkta «Mürettep divanı vardır» sözünü yuvarlamayı da unutmazlar. Kimi zaman da şairlerin topunu bir sandala tıkıp şiir denizlerine postalarlar.

Faik Reşat da *Eslâf*'ı yazarken, aşağı yukarı, aynı ipek yolundan geçmiştir. Ona göre Aşık Çelebi'nin şiirleri oldukça iyi, Kınalızade'ninkiler seçkin ve güzel, Şeyhülislam Yahya Efendi'ninkiler ise Bâki'yi anımsatan ince ve zarif şiirlerden oluşur. Yahya Efendi için şu kurdeleyi kesmekten de geri kalmaz

— Yahya Efendi'nin şiirlerinde Nedim'inkiler kadar tatlılık ve akıcılık vardır. Ancak sağlamlık bakımından bunlar Nedim'den daha üstündür.

Faik Reşat, Ragıp Paşa'yı kantara vurmaya kalktığında da onun şiir ve düzyazıları ve de *Ragıp Gemisi* adında bir güldestesi olduğunu açıklamakla yetinir. Yargı işinde ise Muallim Naci'ye sığınır

— Paşa'nın birçok seçkin şiiri ezberlenmeye değer düşünce ürünleridir. Şiiri zorlanarak söyler, ama Sami gibi güzellikten uzak ve soyunuk bırakmaz.

Müslim Çelik'in apaydınlık bir kafası da var.

Bir kez Voltaire'i seviyor. Sonra, yola çıkmadan önce çelişkilerin ne olduğunu ve ne olmadığını araştırmak gereğine inanıyor.

İÇİNDEKİLER

SUNU	5
SU SIZIYOR	7
Su Sızıyor	9
Soluk	10
Ah, Çekerek Örtünüyorum Üstümü	11
Zincirin Kopmadığı Yer	12
Yatırlı Sevda	13
Üç Gül	14
Sulu Su	15
Öğretmene Baladiye	17
Avcı	18
Nötron Bombası	19
Bildirmece - Bilmece	20
Çakır	21
Kambur Ozan	22
Balam	23
Umutlar Yitmesin	24
PERYAVŞAN	25
Peryavşan	27
Ağaç İnsanı	48
Atmosferya	49
Kahverengikara	50
Günden Giyinek	51
Mürdüm Erikleri	52

KANADI KIRIK 53

Kırık Dal ve Acının Soyadı 55
Ay Bala, Su Kız ve Taş Çatlatan 58
Bülbül Öter Acısından 60
Küçükler - Büyükler 61
Eskil Bahar 62
Kiraz Kuşu 64
İkinci Anaya 65

GÜNIŞIĞI 67

Günışığı Oğlum 69
Sevi'nin Boyutları 70
Kaynayıp Coş 71
Mürver Çiçeği Tanısı 72
Matara 73

PERYAVŞAN VE DİĞER ŞİİRLER ÜZERİNE YAZILAR 75

Memet FUAT 75
Salâh BİRSEL 77

Müslim Çelik

Peryavşan

Genç bir öğretmen. Daha önce hiç şiir yayımlamamış. Erzincan doğumluysa da çeşitli illerde büyümüş okuyabilmek için. Babası ozan değilmiş, ama saz bilip türkü söylermiş boş kaldıkça. Anası masal anası değilmiş, ama Dedekorkut masallarını anlatırmış. Çok kardeşi varmış, kimi memlekette, kimi de okumak ya da ekmeğini kazanmak için sağda solda. Bazılarını daha hiç görmemiş. Şiirlerini bırakıyor önünüze. Bir dosya dolusu. Başta Karacaoğlan'ın bir dergiden kesilmiş renkli basılmış, kocaman bir resmi. Halk şiiri geleneğinde bir şeyler olmalı. Her şiirin altına adını yazmış. Bir bakıyorsunuz Müslim Çelik, bir bakıyorsunuz Çelik Müslim. Öyle de olurmuş, öyle de...

Memet Fuat

1981'den beri şiirlerini Yazko Edebiyat, Varlık, Türk Dili, Gösteri, Adam Sanat, Yarın, Broy dergilerinde yayımlayan **Müslim Çelik**'in ilk şiir kitabı **Peryavşan**'ı sunuyoruz.

ISBN 975-406-066-5